

*De neo-avant-garde in kaart: netwerkvisualisatie van tijdschriften (1949-1970).*

In de jaren vijftig en zestig krijgt de Vlaamse experimentele poëzie een podium in tal van neo-avant-garde-tijdschriften zoals *Tijd en Mens*, *De Tafelronde* en *Labris*. Brems en De Geest schetsen de ontwikkeling van de naoorlogse poëzievernieuwing als volgt: opkomst (1949-1954), doorbraak en consolidatie (1955-1960), versplintering en internationalisering (1961-1970) (1988, 1989, 1991). In deze lezing wil ik netwerkvisualisering als methode aanwenden om de complexe dynamiek van de Vlaamse literaire neo-avant-garde nauwkeurig in kaart brengen.

Het netwerk bestaat uit Vlaamse literaire tijdschriften en gepubliceerde dichters (1949-1970). Jaarlijkse netwerkdoorsnedes geven de evolutie van de neo-avant-garde in de jaren vijftig weer als een beweging vanuit de periferie die resulteert in een centrale clustervorming van vernieuwende periodieken. Opmerkelijk is dat in alle netwerkdoorsnedes de vernieuwende en gevestigde tijdschriften met elkaar verbonden blijven vanwege gemeenschappelijk gepubliceerde dichters. Bijgevolg kunnen we – althans wat betreft de betrokken tijdschriften – het beeld nuanceren van “twee onderscheiden circuits, die als het ware ieder een eigen intens leven gaan leiden, naast en vrijwel onafhankelijk van elkaar (Brems et al. 1989, 25). De bemiddelende positie van het weinig bestudeerde, liberale tijdschrift *De Vlaamse Gids* lijkt een veelbelovend uitgangspunt voor verder onderzoek. De netwerkdoorsnedes van de eerste helft van de jaren zestig vertonen een centrifugale fragmentatie van neo-avant-garde-tijdschriften. Voor *De Tafelronde*, *Nul* en *Labris* betekent dit evenwel een aansluiting bij de internationale neo-avant-garde. De brede internationale verankering van deze drie periodieken komt naar voren in een bijkomende netwerkvisualisering, die gebaseerd is op de vermeldingen van internationale titels in hun tijdschriftenkronieken. De netwerkdoorsnedes van de late jaren zestig, ten slotte, vertonen een aanzienlijke en prominente kern van zogenaamd ‘marginale’ post-experimentele en jongerentijdschriften, die nauwelijks bestudeerd zijn. Aan de hand van netwerkvisualisatie stelt deze lezing het literair-historische beeld van de Vlaamse literaire neo-avant-garde-tijdschriften bij en biedt ze nieuwe perspectieven voor onderzoek.

Brems, Hugo, and Dirk De Geest. *Wij Bloeien Maar Bloeien Vergeefs : Poëzie In Vlaanderen 1945-1955*. Leuven: Acco, 1988.

Brems, Hugo, Frank Marinus, and Dirk De Geest. *Barbaar In Mijn Mond: Poëzie In Vlaanderen 1955-1965*. Leuven: Acco, 1989.

Brems, Hugo, and Dirk De Geest. *Opener Dan Dicht Is Toe : Poëzie In Vlaanderen 1965-1990*. Leuven: Acco, 1991.